

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük
az előfizetéseket megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:

A székely-keresztúri kiállítás alkalmából. <i>Báró Kemény Béla.</i>	67
Tudnivalók a talaj téli nedvességének megkötéséről és a vetőmagról. <i>Várady Géza.</i>	68
A sovány vagy munkás sajt értékesítése és készítési módja lefőlözött tejből. <i>Reischl Vilmos.</i>	69
Kisebbszakközlemények	70
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. —r. —ő.	70
Külföldi lapokból. <i>É.</i>	71
Könyvszemle.	71
Vegyes közlemények	71
Közgazdaság, üzlet, forgalom	72
Szerkesztői üzenetek	72
Hirdetések	

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-İK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A székely-keresztúri kiállítás alkalmából.

A székely-keresztúri tiszta magyar jellegű tenyészbika-kiállításnak kitűzött célja: a magyar fajsarvasmarhának tisztán való fentartása és a kívánalmakhoz mérten fokozatos fejlesztése; továbbá gátakat emelni a tüdőgümőkört terjesztő nyugati marha faj ellenében; másrésztől: megadni minden év február 28-án és márczius első napján a gazdaközönségnek az alkalmat arra, hogy számos gyakorlati, valamint elméleti ismeretekben gazdag tenyésztő összegyűlvén, a magyar fajsarvasmarhának cél tudatos és okszerűen való tenyésztését illető kérdéseket, felfogásokat és eszméket megbeszélhetni, esetleg megvitatni és tisztába hozni tudják.

A jelenben ezen egyoldalulag magyar faj jellegű tenyészbika-kiállítás és vásár annál nagyobb horderővel bír, minél nagyobb mérvben tért foglal hazánkban a nyugati marhafajnak beözönlése!

Köztudomásulag be van bizonyulva azon elrettentő körülmény, hogy a tüdőgümőkórban szenvedő szarvasmarháról, ezen gyógyíthatatlan és ragályos nyavalya, a hus, a tej élvezete, a beteg állat lehellelőnek belélegzése, sőt pusztán érintkezése által is átragad az emberre!

A nyugati marhafaj tudnivaló, nagy hajlandósággal bír a tüdőgümőkór iránt. A segesvári városszéken például 1898. évben 2096 drb magyar fajmarhából 0,005% ellenben a levágott 28 drb nyugati fajmarhából 13 per cent volt tüdőgümőkóros. Pedig Segesvár vidékén még a jelenben a nyugati marhafaj nagy kisebbségben tenyésztetik. Nem szenved kétséget, hogy oly vidéken, hol a nyugati marhafajnak tenyésztése nagyobb arányokat ölt, a tüdőgümőkór csirái jóval kedvezőtlenebb arányban fertőzik meg a szarvasmarhaállományt! Bizony ma már felállítható azon tétel, hogy: a mily arányban terjed valamely vidéken a nyugati marhafaj, oly arányban terjed az emberek között a tüdővész!

Tudom, hogy a fentebbi nagy megfontolást igénylő állításom által, ismétlésekbe bocsátkoztam. Mivel két évvel ezelőtt az „Erd. Gazdában” volt alkalmam ezen súlyos vádat, a nyugati marhafaj ellen hangoztatni. Miután a nyugati marhának, az emberiségre irányuló tüdővész terjesztését, tudtommal legalább, nem czáfolták meg, ezen súlyos körülményből azt kell következtetnem, hogy azon megdöbbentő állításom: hogy abban az arányban terjed a tüdővész az emberek között, mily arányban terjed valamely vidéken a nyugati marhafaj . . . valóság!

Egy ily, az emberiség egészségügyét ér-

deklő nagy fontossággal bíró kérdés elől pedig nem szabad kitérni! Sőt kötelességszerű mindazoknak, kik hivatva érzik magukat egy ily fontos kérdés megoldásához hozzájárulni, nézeteiket nyilvánosságra juttatni.

Ha a nyugati marhafaj hazánkban úgy, mint a nyugati államokban csakugyan oly ijesztő mérvben telítve van a tüdőgümőkór csiráival, szükséges volna azonnal szigorú vizsgálat alá vetni az összes szarvasmarha állományt és kérélytelenné a már ragályozottakat ki kell irtani! A nyugati államokból pedig a behozatalát a szarvasmarhának azonnal be kell szigorúan tiltani. Továbbá a nyugati fajmarha-állományt sok ideig szakszerű ellenőrzés mellett kell tartani. Egyáltalában a nyugati marhafajnak tovább való terjedése ellen gátakat kell emelni!

Miután pedig a tiszta magyar fajjellegű biró szarvasmarháról tudnivaló, a tüdőgümőkór iránt mily szívós ellentálló képességgel bír; több kísérletek bebizonyították a tiszta magyar fajmarhának sok oldalu használhatóságát, ma már köztudomású, mely gyorsan átalakítható a kívánalmak szerint; okszerű kiválasztás és tenyésztés folytán mint igavonó állat jelenben már utolérhetetlen. hizóképessége, tejelőképesége nagyban fokozható stb. a legtermészetesebb módja volna a tüdőgümőkór megakadályozásának, ha minden elképzelhető eszközökkel előmozdítatnák a magyar fajmarhának tisztán való tenyésztése, a kívánalmaknak megfelelőleg!

A székely-keresztúri tisztán magyar jellegű tenyészbika-kiállítás szembenűnő, hogy egyes tenyésztők mily nagy eredményt értek el a magyar fajmarhának: gyors fejlődését, nagyságát, hizóképességét és izomzatát illetőleg. Az erdélyi havasokon elrejtve pedig feltehető egy kised, jelenben már kitűnően tejelő, nagyon hizékony magyar jellegű biró marhafaj, ezen mokány vagy riska neven ösmert magyar fajmarha csekély fáradsággal, csakhamar kiszoríthatná a tejgazdaságokból a tüdőgümőkóros nyugati fajmarhát!

Nem épen megvetendő szempont a magyar fajmarha tenyésztésének támogatására azon körülmény sem, hogy míg a nyugati fajmarhának folytonos behozatala, annak tisztán való fentartása utján rengeteg nagy összeg vándorol ki hazánkból; ellenkezőleg a magyar fajmarha tenyésztése jóval kevesebb befektetést igényel, továbbá a kiadott összegek megmaradnak hazánk javára.

A székely-keresztúri tenyészbika-kiállítás hiveit a jelzett felfogások buzditják. Szemmel látható, hogy ezen minden évben ismétlődő kiállítás jótékonyan befolyásolja a magyar fajmarhát tenyésztő gazdákat.

Kár, hogy ezen kiállítás felszegnek ne-

Sárga János Ékszerész és órás.

KOLOZSVÁRTT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő

ékszerekből, Arany, ezüst, acél, nikkel fali és ébresztő órákból

Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat fontosán.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett

SÁRGA GERGELY fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) 8. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

n. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz hollandi és rumburgi vásznak, ág- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó kelmék, új zselé, kreton és batiscé, Keztyők, harisnyák, Nap- és esernyők.

Miután a n. é. közönség szíves pátfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Vagyok kiváló tisztelettel

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám

(120.)

vezhető, mivel egyoldalul, csakis a tenyész-bikák bemutatására adatik meg az alkalom. Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylet kérelmezett is a földmivelésügyi miniszter Ő Nagyméltóságához arra nézve, hogy egészítették ki ezen kiállítás ügy, hogy részt vehessen azon a tehéntéle tenyészanyag is. Azonban ezen kérés áttétetvén illetékes fórumához, a pénzügyminiszter ur Ő Nagyméltóságához, valamely új vásárjog megszerzését magyarázván ki ezen kérésből, megtagadtatott. Igaz tenyész-bika-kiállítás és másnap vásár címet visel a kérdés. Igaz, ezen alkalommal rendszerint sok bika adatik el. Az is tény, hogy Székely-Keresztur nagyközségnek évenként négy nagy forgalommal dicsekedhető országos vására van. Nem szenved kétséget az sem, hogyha a kérdéses tenyész-bika-vásár kiegészítettnek olyformán, hogy azon bemutatathatók és eladhatók legyenek a tehéntéle anyagok is, ezen kiállítás még hatásosabban előmozdítaná a magyar szarvasmarha tenyésztést és kapcsolatosan még nagyobb mérvben történhetnének eladások. Szóval, ezen kérelemnek teljesítése fokozná a gazdaközönség adóképeségét! Hogy a pénzügyminiszter ur Ő Nagyméltósága miért nem akarja fokozni a gazdaközönség adóképeségét, mikor az adók felhajtását akarja, megmagyarázni magamnak nem tudom!

A székely-kereszturi tisztán magyar jellegű tenyész-bika kiállítás alkalmával, nem tartom feleslegesnek különösen a magyar alföldi gazdaközönség figyelmét felhívni egy oly körülményre, mely a gazdaközönséget közelebből érdekelheti.

A magyar alföldi gazdák már régi idők-től fogva előszeretettel vásárolják össze hazánk erdélyi részéből a rugott ökrörborjakat, a 2 és 3 éves tulkokat; mivel tapasztalatok nyomán rájöttek arra, hogy ezen zordonabb éghajlatból és szegényebb talajjal bíró tiszta fajjallegel bíró tulkok, a kedvezőbb égáji és talajviszonyok között, gyorsan és kitűnően kifejlődnek. Azonban tudomásom szerint legfeljebb csak kevesen tettek kísérletet arra nézve, hogy az erdélyi tiszta magyar jellegű szarvasmarha okszerűen való tenyésztésével foglalkozzanak a magyar alföld azon dus talajú és meleg éghajlatu síkságain, melyek marhatenyésztésre vannak utalva. Az újabb időben történt egy ilyen kísérlet, mely figyelemre méltó.

Bárczay Gyula Tisza-burai birtokos alig 6—7 évvel ezelőtt, a zord éghajlatu, kiélt sovány talaj felett rendelkező, hegyes-völgyes Udvarhelymegyében, Szent-Erzsébet községből, összevásárolt vagy 20 darab rugott üsző borjut, azon szándékkal, hogy elhelyezi azokat a dús legelővel rendelkező T-burai birtokán, és kísérletet tesz arra nézve, hogy a mostoha égáji és talajviszonyokból származó üszők, vajjon hogyan fejlődnek ki az adott kedvezőbb viszonyok között. Sőt előre elhatározta kísérlettevő, hogy gondos kiválasztás és okszerű tenyésztés útján esetleg megveti alapját az alföldön, egy tiszta erdélyi törzsgulyának, tapasztalván az erdélyi magyar fajmarhának sok oldalú használhatóságát.

Kísérlettevőnek sejtelméi nem képzelt jó eredménnyel beváltak, az üszők a dús tiszamenti legelőn, a melegebb éghajlat alatt csakhamar gyors és a legjobb fejlődésnek indultak, annyira, hogy ezen Tisza-burai tiszta erdélyi magyar fajjellegű tenyészet máris el-

ismerésben részesül. Ezen üszőknek illetőleg tehéneknek ivadékai, ugyancsak hazánk erdélyi részéből, a Sperker Ferencz tenyészetéből beszerzett elsőrendű törzsbika után, a budapesti, a szegedi tenyészmarha kiállításon kitüntetésben részesültek! Ezen egészen új tenyész-bika ki fog állítani a székely-kereszturi kiállításon és bizonyosan feltűnést fog gerjeszteni ezen kísérlet eredménye. — Egyuttal bizonyítani fogja az Erdélyi tiszta magyar fajjellegű szarvasmarhának becsét, mely faj évszázadok óta tisztán van kezelve és rendkívüli módon képes meghálálni, ha kedvezőbb körülmények közé helyeztetik.

Kétséget nem szenved, ha a magyar alföldnek azon vidékein; mely vidék szarvasmarhatenyésztésre van utalva, a népies tenyésztéseknek a régi idő óta semmi iránya nincsen, a meglévő anyag el van korcsosulva, ha a tisztán fentartott erdélyi magyar marhának tenyésztése előmozdítatnék! Egyrésztől azért, mivel az ottani viszonyok között a nevezett magyar fajmarha a legjobban fejlődik, csekélyebb igénye és sok oldalú használhatósága a népies tenyésztésre alkalmasabb, mint a jelenben tértfoglaló mindenféle nyugati korcsiturnak a szörnyszülőttei. Legfőbbképpen pedig azért, hogy alaposan eleje vétessék a tudógümőkornak, kapcsolatosan az emberek között is nagymérvben terjedő tudóvész veszedelmének?

Nem tudom mások hogyan fogják fel a nyugati marhafaj tenyésztése útján terjedő tudógümőkornak kérdését? De nézetem szerint, minden bizonynyal mérvadóbb kérdésnek kell lennie az egészségügyének, mint azon képzelt pillanatnyi anyagi haszonnak, mely állítólag a nyugati marha fajtenyésztésével jár. Neveljünk tisztán magyar fajjellegű marhát s ne tegyük ki magunkat a tudóvész pusztításainak.

Rendezzünk minden megyében, a székely-kereszturi kiállítás mintájára tisztán magyar fajjellegű tenyészállat-kiállításokat, igyekezzünk minden eszközökkel előmozdítani a tiszta magyar fajjellegű szarvasmarhának okszerűen való tenyésztését, törekedjünk ezen nagy becses bíró anyagunkat a különböző kivánalmakhoz mértén mielőbb átalakítani.

Bárá Kemény Béla.

Tudnivalók a talaj téli nedvességének megkötéséről és a vetőmagról.

Most, a midőn már csak rövid időköz választ el a tavasz kezdetétől, nem lesz talán érdektelen egyet-mást a tavaszi munkálatokra vonatkozólag — ha épen nem is mondhatunk újat — emlékünkből felidézni.

Minden gyakorlati gazda tudja, mennyire fontos a tavaszi termények sikerültéhez a talaj téli nedvességének biztosítása. Mégis igen sok gazdaságban észlelhetünk a munkák eszközésénél olyan eljárásokat, melyek e tekintetben ellentétesek, hátrányosak. Kétszeresen fontos erre figyelmet fordítani az idei tavaszon, a midőn a már elmultnak tekinthető tél csak igen kevés havat hozott, a mely lassu elolvadásával a nedvességet a talajba juttatni, mintegy beraktározni első sorban hivatott. Hogy a téli nedvesség megkötésére, felhasználására irányuló eljárásokat kellően méltányolni tudjuk, első sorban tisztában kell lennünk azzal,

minő tényezők és behatások idézik elő a talaj nedvességének kiválását, eltávolítását.

Elsőrendű szerepet játszik itt a talajnak egy fizikai tulajdonsága, a hajcsövesség, amely a talaj által magába vett nedvességet még a mélyebb rétegekből is a felszínre emelkedett, s vizgőzzé átalakult nedvtartalmat magával ragadja, sőt a talaj felső lazább rétegébe is behatolva, azt is kiszáritni képes. Közreműködik végül a nap melege, mely a talaj vizének vizgőzzé átalakítását s így az elszállásra, elillanásra alkalmas halmazállapotba hozását eszközözi.

A mélyebb rétegek viztartalmát megkötjük, biztosítjuk azzal, ha a tavaszi szántást a lehetőség határai között minél korábban végezzük. Ez által a talaj tömegében az elhelyezkedést átváltoztatván, a hajcsövességet megszüntetjük, illetve a szántás által fellazított rétegben megsemmisítjük s ezzel a víz felfelé irányuló törekvésének határt szabunk, növényeink számára a szükséges nedvességet fejlődésük későbbi idejére biztosítjuk. Minél korábban végezzük a szántást, annál nagyobb vízmennyiséget vagyunk képesek megkötni.

Ámde azt mindnyájan tudjuk, hogy a növények főleg fejlődésük kezdetén a szükséges vizet csakis a talaj fellazított felső rétegéből vehetik; épen ez okból minden rendelkezésünkre álló eszközzel oda kell hatnunk, hogy a nélkülözhetlen nedvtartalmat a feltalajon is biztosítsuk. Sok gazdaságban épen erre vonatkozólag követnek el súlyos hibát azzal, hogy a vetést, fogasolást el nem kezdik mindaddig, míg elébb egy egész tábla felszántását be nem végezték. Ez pedig eltart-hat az igáserő és a tábla nagysága szerint 3—4, esetleg több napig is. Mi történik ezen idő alatt? Minden felszántott talaj többé-kevésbé göröngyös, durva, laza tömegüvé válik. Már pedig minél durvább, lazább s ezen állapota minél hosszabb ideig tart, annál könnyebben és erőteljesebben behatolhat a nap melege, a szél szárító ereje, melyeknek együttműködése a szükséges nedvesség elvonását, a talaj kiszáraitását idézi elő.

A tanulság ebből csak az lehet, hogy tavaszi terményeink alá a szántást mindig keskenyebb szakaszokban végezzük s mihelyt 1—2 szakasz készen áll s annyira szikkadt, hogy a jó munkát megengedi, azonnal lássunk a vetéshez és a fogas alkalmazásához. Elérjük ezzel azt, hogy a fellazított talaj csak rövid ideig lesz kitéve a szárító behatások teljes érvényesülhetésének. A fogasolás által ugyanis a talaj felszíne elapróztatván, elsimittatván, azután már csak kisebb mérvű lehet a nedvesség elvonását előidéző tényezők működése.

Többször volt alkalmam némely gazdák-nak a henger alkalmazása által elérendő hatásra vonatkozó téves nézeteiről meggyőződni. Sokan azt hiszik ugyanis, hogy a nehezebb sima hengerek alkalmazásának egyik célja a talaj viztartalmának eltávolítását megakadályozni s ezt a talajra gyakorolt nyomás s az ez által előállott tömöttebb elhelyezkedésből vélik kimagyarázni. A dolog éppen ellenkezőleg áll. Szántás alatt a feltalaj hajcsövességet egy időre megszüntettük s az csak akkor áll be újból, ha tömöttebb elhelyezkedés vagyis megülepedés folytán arra képessé válik. Már pedig a henger által gyakorolt nyomás épen

A Zalatnai kénkovandó ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q -án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Arajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.

ezen összetömődést mozdítja elő, minek következtében az egy időre megszakított hajcsövesség hamarosan beáll, újból felveszi nedv-eltávolító működését s a talaj gyors kiszáradását eszközli. Ebből magyarázható meg a hengerelt talajon néha képződő vizenyős folatok keletkezése. Ne mulasszuk el tehát henger alkalmazása előtt ezen sok esetben hátrányossá válható körülményekre figyelemmel lenni.

Igen nagy hibát követ a gazdák egy része még ma is az által, hogy a vetőmag megválasztására nem fordít elég gondot. Azt hiszik, hogy, ha a vetésre szánt magot szelelő rostával egyszer-kétszer átrostálják, már megtettek mindent, mert az által a selejtes magvak és a gyomnövények magvainak nagy része kiválasztva, eltávolítva lett. Ezt jó szelelőrosta helyes használatával kétséggel elérhetjük. Ámde bizonyos tapasztalatok megkövetelik azt, hogy vetőmagnak mindig a legsúlyosabb legfejlettebb, legnagyobb szemeket használjuk, a melyeknek különválasztására a szélrosta nem alkalmas.

A magvak csirázása által életre kelő, fejlődésnek induló növénykének ugyanis első táplálékukat a magban foglalt anyagokból veszik mindaddig, míg gyökérzetük annyira kifejlődik, megerősödik, hogy a további növekedéshez igényelt tápanyagokat a talajból felvenni képesek lesznek. Már pedig minél fejlettebb, nagyobb az elvetett mag, annál több ilyen, az első táplálkozáshoz szükséges anyagot tartalmaz s ennél fogva annál erőteljesebb leendő a gyökérzet s ennek segítségével az egész növény fejlődésnek indulása, a mi azután a növény testének további felépítésénél lényeges befolyással bír s e mellett a zsenge növényt a kedvezőtlen befolyásokkal szemben nagyobb ellenállás kifejtésére képesíti. Másfelől a tapasztalat azt is bizonyítja, hogy a jobban kifejlődött vetőmag használata — egyebekben egyformán kedvező viszonyokat feltételezve — úgy mennyiségileg, mint minőségileg jobb terméseket biztosít, mint a kevésbé fejlett magvaknak vetésre alkalmazása. Indokolja ezt még azon tapasztalati tény is, hogy selejtesebb, apróbb szemű vetőmag állandó használata következményeképpen terményeinknél könnyen beáll egyes kedvezőtlen tulajdonságok fellépése, a mi a növények teljes elfajzására vezet.

A vetőmagnak fenti értelemben megválogatását az u. n. osztályozás által érhetjük el, mely célra az osztályozó gépek szolgálnak. Ilyen gépek ma már kisebb alakban is jutányos áron beszerezhetők, igen jól működnek s tekintettel az elérhető előnyökre egy gazdaságban sem lenne szabad hiányozniok.

Igen fontosnak s szép eredmény biztosítónak tartanám ezen vetőmag megválogatási eljárás alkalmazását főleg a nálunk kevésre becsült s minden munkájában igen elhanyagolt zab termésénél.

Sok gazdaságban lehet látni olyan vetőmagot, a mely az ocsunál alig ér többet s a melynek évről-évre ismételt alkalmazása mellett ezen több figyelmet érdemlő termény végre annyira degenerál, hogy holdankint alig ad többet 2—3 mmázsa 34—36 kgr. minőségi súlylyal bíró termésnél. Az így elcsenevészett zab-féleségben aztán annyira megrögződik az elfajzásra való hajlam, hogy csak nagy utánjárással s a helyes termelési eljárások több évekre kiterjedő szigorú betartása mellett is csak nehezen lesz megjavítható. Miért is leg-helyesebb az így elfajzott terményt végleg kiküszöbölni s helyébe más, kiválónak ismert

termelési forrásból beszerzett vetőmaggal valamely jelesebb válfajta termelését bevezetni. Azonban ennek is eredeti minőségben termelését csak úgy tarthatjuk fenn, ha a helyes termelési szabályokat minden tekintetben betartjuk, de legfőképpen, ha évről-évre osztályozó gép használata által jól kiválasztott vetőmagot alkalmazunk.

Várady Géza.

A sovány vagy munkás sajt értékesítése és készítési módja lefözlött tejből.

Jelen gazdasági viszonyaink között, a sovány sajt készítése lefözlött tejből, kétségtelen a legfontosabb kérdéseknek egyike, a mi tejgazdasági iparunk fejlődését érinti. Különösen fontos kérdést képez, hazánkban a vidéki, valamint a városi tejszövetkezetek rohamos terjedése következtében, a lefözlött tej mennyiségének felszaporodásával ennek — egy az eddiginél — jobb értékesítési módja. Szerény véleményem szerint a lefözlött tejnek egyéb ipari célokra való feldolgozásán kívül a mihez elkerülhetetlen nagyobb berendezések szükségessé válnak és ez capitalis összegekbe kerül, tapasztalataim nyomán, a lefözlött tejnek sovány, vagyis munkás sajtá való feldolgozása, még a logjobban értékesül, annál is inkább, miután ehhez nagyobb befektetés szükségtelen.

Tekintettel arra, hogy a lefözlött tej mily árban értékesül a sovány sajt készítésénél, legnagyobbbrészt attól függ, hogy a produkáló milyen minőségű árut szolgáltat fogyasztóinak. Mert csakis a tejtermék sikerült és kielégítő minősége után, számíthat a termelő nagyobb fogyasztó piacra, továbbá rendes és biztos vevőkre, a mi a remélhető jó értékesítés előmozdítására okvetlen szükséges.

Nem csupán teljes tejből, hanem lefözlött tejből is lehet igen jó és élvezhető sajtot gyártani. Említésre méltó, hogy ha már a sovány sajt ízében nem is; de magas fehérnye tartalma folytán annak tápdús értékénél fogva, a kövér sajtot fölülmulja.

A kövér és sovány sajt kémiai összetételére vonatkozólag az alanti két vegyelemzés adatai, nyujtanak felvilágosítást:

Kövér sajt.*)

Víz	40.00%
Nitrogén állany	23.35 "
Zsir	30.25 "
Tejzucker	1.43 "
Sók	4.97 "

Sovány sajt.

Víz	46.00%
Nitrogén állany	34.06 "
Zsir	11.65 "
Tejzucker	3.42 "
Sók	4.87 "

A munkásosztályon kívül a sovány sajtot, említett tápdús értékére való tekintettel, továbbá aránylag igen olcsó ára miatt igen kívánatos volna azt a hádsereg részére mint rendes élelmi szert a katonai körökben felajánlani és ily módon a sovány sajtnek egy biztos és nagyobb fogyasztó piacot megteremteni.

Mindenekelőtt azonban szükséges, mint már soraim bekezdésével is megpenditettem, a várható sikert érő eredmények bekövetkezése céljából jó minőségű árut előállítani, úgy, hogy a fogyasztó publikum legnagyobb megelégedése és teljes bizalma kiérdemeltessék.

*) König J. analízisei nyomán.

Az eddigiek felsorolása után, czéлом oda irányul, hogy a sovány sajt helyes készítési módját közelebbről is megismertessem.

Az egész tej lefözlése a már eléggé ismert lefözlő gépekkel történik, minekutána a teljes friss, édes, lefözlött-tej kerül a sajtgyártásra; a mi a sajt minőségének sikeres eredményét nagy mértékben előmozdítja,

A lefözlött tejet 28—30° C. között kell beoltani, oly módon, hogy az oltó anyag, oly mennyiségben használtassék a tej alvasztásához, hogy a tej 30 perc alatt megalvadjon.

Midőn a tej már lágy alvadékat képez, a sajtikkal egy kört vonunk benne, a helyett, hogy négyszöglet alakú kis koczkákra szeletelnők, mint a hogy az más sajtneveknél szokásban van.

Az említett körzés után két lapos sajtikkal mindaddig vonjuk az alvadékat az üst egyik oldalától a másik végére, míg az egész tömeg szabálytalan alakú kis darabokra el van aprítva, a mely munkálat körülbelül 4—5 percnyi időt vesz igénybe; ezek megtörténte után a kavarási ruddal 5 perc hosszú óvatosan és lassan kavarási s a kavarási után az alvadékat 15 percig nyugodni hagyjuk, a kiváló savót pedig a lehetőséghez képest a sajtüstből eltávolítjuk. Az említett idő eltelte után ismét 4—5 percig gyors tempóban kell kavarni, a mi mellett ajánlatos különös figyelemmel lenni, hogy az alvadék hőmérséklete a 28° C melet meg ne haladja.

A fent leirt munkálatok végezte után, az alvadék tiszta hőpelyszerű alakokat képez és ismételt nyugodni után 5 perc múlva az üstből ki lesz merítve.

Az alvadékat tulságosan kidolgozni s az említettél hosszabb ideig állva hagyni nem ajánlatos, miután a sajt nagyon kemény és száraz lesz.

A kész alvadékat az üstből kimerítve a préselő asztalon előzetesen elkészített nagy sajtformába teszik, a melyben egyenletesen elterítettik; utóbb ezen sajtforma egy kisebb el lesz cserélve, melynek a magassága 10 cm. és az átmérője 60 cm. A sajtot ezután lassan préseljük, eleintén könnyű súlylyal, utóbb pedig nehezebb súlyokkal terhelve, a mit az újabb koru súlyszabályzó schweizi présekkel igen könnyen eszközölhetünk.

Megjegyzendő, hogy a préselési idő alatt a sajtkezelő, a préselő asztaltól ne távozzék soha mindaddig, míg a kellő nyomást gyakorló súly hatásáról meg nem győződött; a mely a sajtra, hogy a kívánatos lágy formát megkapja, okvetlen szükséges, ez alkalommal a sajtot a présen többször fordítani is kell.

Az első fordítás után 15 perc múlva a sajtot ismét megfordítjuk és a sajtformán levő zsineggel kisebb alakúra szoritjuk, minekutána újból préseljük; a továbbiban pedig tökéletesen úgy járunk el, mint a sweiczi sajtok préselésénél.

Igen tanácsos a sajtot szorgalmasan fordítani és erre különös figyelmet fektetni, így például sajtokat, melyek déli 12 órakor készülnek, este 5 óráig a présbe 5-ször fordítassanak meg, s a mellett mindenkoron friss, tiszta, száraz sajtruhába burkolandók.

Este 9 és reggeli 6 órakor utoljára váltjuk a sajtruhát, délelőtti 9 órakor pedig utoljára préseljük a sajtot, ruha nélkül, egyenletesre gyalult sajtfelek között, úgy, hogy a sajt finom és sima kérget kapjon.

A sajtkehelyéből a sajtok, a sajtinczébe vagy a kamrába kerülnek és itt sós fürdőbe helyeztetnek, a hol legkevesebb három nap és maximum hat napig hagyjuk őket.

Eredeti Hanna árpa, Duppaui zab, tavasz rozs Champain-tavaszbuzza kitünő minőségben jutányosan kapható

HALDEK

magnagykereskedésében, József főherczeg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál

BUDAPEST, VII. Károly-körut 9.

A sós vízfürdőnek erősnek kell lenni e. c. a. 1-150 fajsúlyunak, a mit egyenlően fenntartunk. Gyöngye sós viz mellett a sajtok nyálkássá válnak, jó kérget nem kapnak és a sajt téstájára a szükséges hatás nem lesz befolyással. A sós viznek feladata, hogy a sajtanyagot összetömörítse, a sajtban tartalmazó, egészségtelen erjedést előidéző anyagok hatását megsemmisítse és utóbb a kemény kéreg képződésével, a sajtot a káros sérülésektől megvédi.

Az összes sajtok a sós vízben egy keveset emelkednek; néhány nap múlva onnan kivesszük őket, miután szép formát kapnak és már nem puffadnak sem pedig repedeznek, ha 14 napon át igen nedves helyiségben sózva tovább kezeljük. Két héten át ezen sajtokat naponként rendszeren sózni kell és rajtuk az elolvadt sót kefével be kell dörzsölni.

A következő négy hétben minden 2-3 nap egyszer a sajtok megtöröltetnek és sózatnak, az utolsó négy hétben hetenként csak egyszer tisztára dörzsöltetnek és megfordítanak, ezen sajtok megérve azután a legforróbb éghajlatokba is elszállíthatók.

Ha három-négy hónap múlva a sajtok el nem adhatók, akkor a sajtosnak kevésbé nedves pinczébe kell azokat vinni s száraz padokon vagy állványokon hetenként kezelni; úgy, hogy gyengén sózza és mindenkor a másik oldalra fektesse a sajtokat. Bárminő kemények is legyenek a sajtok, élükre sohasem szabad felállítani, miután belsejökben könnyen repedések támadhatnak és megtöredeznek.

Különös figyelem kölcsönöztessek a sajtok kezelésénél a sós lében, hogy ott rendszeren fordítassanak, mert különben előfordulhat, hogy a sajtok egyik oldala szélesebb, vagyis vastagabb lesz mint a másik.

Továbbá nem szabad a sajtokat a sós vízben egymásra fektetni, hanem ügyelni kell arra, hogy mindenkoron a sós lé alá kerüljenek. A sófürdőben a sajkávak vagy formák mellőzendők.

A leirt módon előállított sovány sajtok kilogramja 60-70 filléért értékesül Svájcban.

Az említett sajt gyártására vonatkozólag, a mi a berendezést és a szükséges eszközök beszerzési forrását illeti, melegen ajánlhatom az „Alfa Separator“ részvénytársaság (azelőtt Pfanhauser Alfréd) tejgazdasági gépgyárt. Budapesten, Erzsébet-körút 45. szám.

Reischl Vilmos.

KISSEB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Nyitott sebek a gyümölcsfákon. Nyitott sebeket, melyeket mi metszéssel ejtettünk vagy másképp keletkeztek, a gyümölcsfákon sohasem hagyjunk, mert azokon keresztül a fát különféle betegség támadhatja meg.

A sebekben telepednek le legelőször a veszedelmes gombák, melyek csiráiból máris sok betegség, nyavala sanyargatja fáinkat. A nyitott sebekben tanyát üt az almafák legveszélyesebb ellensége, a vértetű. De ha a nyitott sebet csak a forróság, hideg vagy nedvesség éri, már az is ártalmára van a fának. A forróság kiszáritja; a hideg megrontja a sejteket, melyek által a fa táplálkozik; a nedvesség megrohasztja és a rothadást bele viszi a fába, mely belsejét pusztítja, őrli életét.

Nemcsak a nagy, de a kisebb sebeket se röstelljük bekenni; mert a bekennéssel nemcsak, hogy megoltalmazzuk a fát többféle veszedelemtől, hanem azért is, hogy a bekent seb hamarabb gyógyul.

Olykor a bekent seb sem gyógyul meg, mert helytelen metszést csináltunk. Vagyis ha ágakat metszünk le, csutakot ne hagyjunk, hanem simán vágjuk le a törzsről, vagy a főágról. A fán az olyan tarisznyaakasztók nemcsak hogy csunyák, hanem nyitott sebet, száraz csontot hagynak.

Etetés előtt vagy után kell-e fejni. Etetés utánra hagyni a fejést semmi esetre

sem czélszerű, mert ilyenkor nyugalomra van szüksége a tehénnek, hogy az emésztést rendszeren végezhesse. Gyakrabban végeztetik a fejés etetés közben, bár ilyenkor nyugtalan az állat, természetadta ösztönénél fogva igyekszik mennél több takarmányt maga elé gyűjteni, miközben ide-oda mozog s legtöbbször tejet sem adja le jól. Legczélszerűbb a fejést etetés előtt végezni. Az etetési idő közeledtével a tehén többszörre buzdítás nélkül is felkel esetleges fekvő helyzetéből s nyugodtan állva várja a takarmányozás idejét; a kérődzést is befejezte ilyenkorra s ez az idő legalkalmasabb tehát a fejésre. Nagyon fontos dolog azonban, hogy úgy a fejés, mint az etetés nap-nap mellett nemcsak ugyanazon órában, de ugyanazon perczen megejtessék, ellenkezőleg a tőgyek feszült volta, az etetési idő késése izgatottá, türelmetlenné teszi a tehenet s nehezebben fejhető s nem is adja le jól a tejet.

A gyümölcstörköly, mint takarmány. Normandiában és Franciaország almabor készítésével foglalkozó egyéb vidékein már régóta fölhasználják a kisajtott almatörkölyt a gazdasági állatok takarmányozására. Ujabban hasonló czélra több stájerországi gazda is megkísérelte azt alkalmazni, még pedig teljes sikerrel. Szívesen fogyasztják azt úgy a hizó, mint a tejelő állatok, természetesen egyéb takarmányokkal keverve váltakozva. A sertések a nyers törkölyt is jóízűen eszik, míg a tejelő állatok inkább szeretik azt, ha előzetesen hordókban vagy vermekben ép úgy, mint egyéb takarmányokat szokás, besavanyították vagy pedig megszáritották. A nyers gyümölcstörköly tápláló értékét egyenlőnek veszik fel a takarmányrépa értékével, a száritott törkölyét pedig a legjobb réti szénával. E tapasztalatok alapján ajánlatos, hogy a gyümölcstörkölyt ne vigyék a komposztra és még kevésbé dobják félre használatlanul, hanem igyekezzenek azt takarmány gyanánt értékesíteni, annál is inkább, mert ez mérsékelt mennyiségben nyújtva az állatoknak, azok étvágyára és emésztésére az eddig nyert tapasztalatok szerint igen jótékonyan hat.

Vörösbor derítése. A vörös borok derítése olyan értelemben, mint a fehér boroknál, ritkán szükséges, mivel csaknem mindig egészen tiszták. A vörös borok derítésének célja, hogy a bennük lévő fölösleges csersavat, mely a bor fanyar ízét okozza, eltávolítsa. Rendszeren zselatin-oldatot használnak e czélra, melyet a borba vegyitnek, mitől nemsokára csapadék ülepedik le a hordó fenekére, s a nagyon fanyar íz enyhül. A gelatin, mely nem egyéb, mint a legtisztább enyv, a csersavval oldhatatlan vegyületet alkot s ez a vegyület csapadék alakjában ülepedik a hordó fenekére. Az oldatot a következőleg készítik. A kellő mennyiségű gelatint hideg vízzel leöntve 24 óráig állni hagyják. Végül a vizet leöntve, az enyvet gyenge tűzön megolvastják s a palaczkokba töltve, jó erősen eldugaszolják. Kihülés után az oldat szívós, sűrű. Használatkor fölmelegítik, borral higitják s így töltik a hordóban levő borba.

A tavaszi fagyok ellen. A szőlős gazdákat érdeklő rendkívüli fontos találmánya van a fülöpszállási szalmaáru és mennyezet nád szövőgyárnak. A találmánynak az a célja, hogy a szőlősgazdákat olcsó s könnyen alkalmazható védőeszközhöz juttassa, a melylyel a tavaszi fagyok ellen sikerrel védekezhetnek. Az új találmány kétféle védőburkok, a melyet rossz hővezető anyagból állítanak elő s az alakja a tok kora, a faja és nagysága szerint változik. A zárt alak új ültetések-nél, fiatal oltványoknál ajánlatos, a nyílt alak pedig a fejlődő tőkét védi meg az oldalról támadni szokott jéghideg áramlatok ellen. A védőburkok a kritikus hetekben való használat után elraktározva éveken át eltarthatók. Ára ezrenként 20-80 korona.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Köztelek“-ben Cselkó István a „Fejős tehének takarmányozása“-ról ad feleletet az ez irányú kérdésekre. A különféle takarmányok különbözőképen emelik a tej mennyiségét és minőségét. Azon takarmányok, melyek sejteiben nagyobb mennyiségű vizet tartalmaznak, minők a zöldtakarmányok, gyök- és gumós növények, a répaszelet s a zöldtörköly feltűnően fokozzák a tej mennyiségét, míg az olyan vizenyős takarmányok, mint a moslék, az ivós nem szaporítja a tej mennyiségét. mert ezeknek vize gyorsan kerül a vérbe, azt meghigítja, a vesék által gyorsan elválasztódik s a fehérje szétbontását siettetik, míg a sejtekbe zárt víz apródonként kerül a vérbe s nem fokozza a fehérjeszétbontást. Azonban a vizenyős takarmányok többszörre csökkentik a tej zsirtartalmát, kivéve a legelő füvet, mely a zsirtartalmát is szaporítja nagy fehérjetartalmával. Emelik a tej mennyiségét némely száraz takarmányfélék is, mint a zab, malátacsira stb. A dolog úgy áll, hogy a takarmányok, melyek a mennyiséget emelik, csökkentik a zsirtartalmát, kivéve néhány takarmányfélék, mint a füvet és a zabot, melyek izgatónak hatnak a tejmirigyekre. Ahol vajtermeléssel foglalkozik a gazda, ott ügyelni kell a takarmányra, mert a takarmányban adott zsirtól függ a vaj keménysége. A tehén főtakarmánya mindenesetre valami vizenyős takarmány legyen. Nyáron zöldtakarmány, vagy legelő; télen gyök és gumós növény 30-40 kg. mennyiségben; répaszelet 40 kg; sörtörköly 30 kg.-ig, burgonya-moslék 30-50 kg.-ig, tengerimoslék 30 kg.-ig etethető 1000 kg. élősúlyra, vagyis körülbelül 2 drb. tehénre. A vizenyős takarmányokon kívül a szálas takarmány is fontos, réti széna, here, luczerna előnyösen hatnak a tej mennyiségére és minőségére. Sok szalmatakarmanyozástól a vaj kemény és morzsás lesz. Az abraktakarmányok közül rozs 2-3 kg.-on túl etetve kemény vajat eredményez; az árpa és különösen a zab jól hatnak a tejtire; a tengeri nem való a fejős tehénnek, mert nagyon hizlalja, hüvelyes magvaktól kemény lesz a vaj. Kendermagpogácsa 1 kg.-ig, repcepogácsa 2 kg.-ig, napraforgópogácsa 3 kg.-ig etethető hátrány nélkül. Buzakorpa 5 kg.-ig jó, árpa és zabkorpa igen jó tejtakarmányok.

A takarmányt úgy készítjük el, hogy a vizenyős takarmányt $\frac{1}{6}$ - $\frac{1}{10}$ súlyú szalmaszeccskával és a koncentrált takarmánnyal keverjük s ezt reggel, délben és este etetjük. Reggel és délben még szénát és este pedig szalmát etetünk. Ha a tehének elég vizenyős takarmányt kapnak, czikkiró szerint elég a kétszeri itatás és pedig déli és esti etetés előtt.

A „Gazdasági Lapok“ azzal az esettel foglalkozik, hogy Frommer A. H. budapesti magkereskedő ismételt figyelmeztetés ellenére is amerikai herét próbált a budapesti vetőmagvizsgálónál ólomzároltatni. És ezzel együtt megtudtuk azt, hogy Németországban közel négyezer mázsa amerikai heremag van magyar részre beraktározva és Bécsben 10-12 ezer mázsa amerikai provenienciájú amerikai heremag, azzal a nyilvánvaló czéllal, hogy azt ránk sózzák. Ausztriában nem védi törvény a gazdát az amerikai heremagvak ellen s így könnyű szerrel bejuthat hozzánk is. Németországban a „Fliegende Blätter“-beli szórakozott tudósok ezerszámra gyártják a brosurákat az amerikai lóhere és luczernamag mellett. Ezzel szemben az igazi szakvélemény a „Deutsche Landwirtschaft-Presse“ hasábjain jelent meg, melyben hivatalosan ki van mondva, hogy 16 kísérleti állomás közül 15 elítéli az amerikai herét. Mi a valóság? Az amerikai heremagvak tetszetős színűek és jól fejlettek s ez hozza kisértésbe a gazdát. De fagyok iránt érzékeny, nem oly bőtermő, mint a hazai, a jószág nem szereti szőrös levélzete miatt: ezért káros gazdáinkra. *A benne lévő jelleg-*

zetes gazmagvak s az annál feltűnt különös minőségű és fajtájú arankamag lehető behurcolásával azonban valóságos veszedelem fenyeget ezen a réven. Első teendő ezen a téren a magvizsgálat további szigorítása és a mezőgazdasági termények meghamisításáról szóló törvényt erre is alkalmazni. A gazdák pedig heremagvásárlásaiknál a legmesszebbmenő garanciát követeljenek és ne vásároljanak más, mint a vetőmagvizsgálat által olomzárólt lóhermagot.

A „Közgazdasági Híradó” türelmetlenkedik. A telepítési ankét már több, mint egy hónapja, hogy „lezajlott” s a telepítési kérdéstről most még sem hallani semmit. Fél tőle, hogy ez örök álmodást az egész kérdés elalvását jelenti. Mi nem féünk tőle. Éppen az, hogy nincs még törvényjavaslat előttünk a telepítésről, bizonyítéka annak, hogy a lefolyt ankét tanácskozási anyagából az értékesebb részeket föl akarják benne használni, hogy az ott fölhozott pium desideriumok konkrét javaslatban nyerjenek formát. Azt hisszük a közeli földmívelésügyi budgettárgyaláson a földmívelésügyi miniszter legalább a konturjait fogja megmutatni a benyújtandó telepítési törvényjavaslatnak.

—r —ő.

Külföldi lapokból.

A szalma, mint takarmány. Azokban az években, mikor a szenatermésünk gyöngé és más takarmányfélének sem termett bőven, a szalma szinte megbecsülhetetlen haszon a gazdára nézve. De még a takarmányból esztendőnkben is föl kell használni a takarmányozásnál, mert ez által eladhatjuk a szénánk fölöslegét, holott a szalma már nehezebben értékesíthető takarmányanyag. A szalma takarmányozását azonban többféle kezelésnek kell megelőznie. Ezek közül első a szalma felszeccskázása. A szalmaszalmát a jószág gyomra nehezen veszi föl és nehezen emészt meg, azért nagyon nagy előny, ha azt főzzük, gőzöljük, füllesztjük, vagy erjesztjük. Ha kevés a répánk, a füllesztett szalmával keverve ezt a kevés répát, az állat az egész keveréket jóízűen eszi meg. A szalmaszeccska gőzölése is nagyon jó módja az előkészítésnek, mert nemcsak ízletesebbé, de emészthetőbbé is teszi azt, úgy, hogy a gyomor túlságos megterhelése nélkül is a szükséges táplálékanyagot megkapja általa a jószág. A gőzölt szalmaszeccskának olyan jó aromája van s a jószág épen ezért annyira szereti, hogy a gőzölést, mikor csak szükség van a szalmatakarmanyra, alkalmazni kellene. A hol állandó lokomobil van más célra, ott a szeccskás kamarához lehet vezetni az egyéb munkánál fölösleges gőzt és a szalmát ezzel lehet gőzöltetni. Más gazdaságokban burgonya főzésére szánt gőzkatlanok vannak, a melyek által a szalmát is gőzölhetjük. Az ilyen apparátusokban főzve a romlott, penészes széna is elveszti káros hatását és jóízű, aromikus lesz, mint a gőzölt szalma. Kis gazdák, a kik a gőzölés ezen módjait nem használhatják a következőképp gőzölhetnek. Egy üstben vizet forralnak s e fölé egy átlukasztott hordót tesznek, melybe a szeccskás szalmát teszik úgy, hogy az üstből feljövő gőz a lyukakon keresztül át meg átjárja a szalmát. Ugyanaz a hatás érhető így el, mint az előbbi két móddal. A szalmának ilyenképen való fölhasználásával elejét veheti a gazda annak, hogy megszabadulandó szalmájától, azt trágyának elszórja, vagy pedig potom áron elvesztesse. — (The Agricultural Gazette.)

A baromfiganaj mint trágyaszor. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy egy darab szárnyas állat után mennyi ganaj származik, akkor tisztában lehetünk azzal is, hogy mennyi az a kár, a mi a gazdát terheli a baromfi ganajának föl nem használásával.

Fajok szerint a baromfiak által évontó átlag produkált ganaj a következő:

Darabonként a galamb; a tyúk; a kacska; a lud

25 55 85 11

kilogramm ganajt ad. Növényi tápláló anyagokban, főleg foszfátokban és nitrogénben leggazdagabb a galamb és a tyúkganaj, aminek oka az, hogy ezeknek főtáplálékát a magvak képezik, míg amazokét leveles, vízidus zöld növények, amiért is azután azoknak trágyája részben gazdagabb is. Tekintve azt, hogy a növényi tápláló anyagok, különösen a galamb ganajánál könnyen oldható, koncentrált alakban van jelen, ezeknek basználatánál bizonyos elővigyázat szükséges. A földolog, hogy ne vastagon trágyázzunk és sohasem száraz időben és kiszáradt földön Legjobb a baromfiganajt vízzel felhígítani és hordókból a földet ezzel locsolni, vagy pedig mázsánsként 15 kg. kénsavval kezelni, vagy komposztírozni. Rendkívül hasznosnak mutatkozott a baromfitrágya a konyhakertészetben, főleg a káposztánál, répánál, kelnél stb. Csak azt kell számítani, sok helyen hány száz és száz baromfi trágyája vész el haszon nélkül az ólakban, ducokban, udvarokban és csakugyan világosan áll előttünk, milyen nagy az a kár, a mi az elmaradt haszomból származott. (Centralblatt für Agriculturchemie.)

A juhok felfuvódásának oka tavasszal rendszeren az, hogy sok zöldtakarmányt, lóheret esznek, őszi gabonavetésekben legelnek. A felfuvódás leginkább a bal-horpasz kidomborodásában jelentkezik, valamint a nehéz lélegzésben. Az ilyen állatot mindenekelőtt óvni kell a vízvástól. Egy szalmakötelet terpentinolaj és spiritus keverékbe mártunk s a juh száján áthúzzuk, felkantarozzuk vele, a kötelet a fej-tetején összekötve. Ez által kerdözésre ösztökéltetnek. 15 gr. terpentinolaj és 60 gr. spiritus keveréke, székfüvirág, kapor, ánizs, kömény vagy borsmenta herbatheával elegyítve negyedóránként adagolva szintén igen jó hatású. Hasonlólag jó 10 gr. szalmiákszesz 1/4 liter vízben felhígítva. Ezen közben keresztbe fektetett kézzel kell nyomkodni a bal horpaszt s az állat nyelvét időnként kihuzogatni, hogy a gázok eltávozhassanak. Ha ezek a szerek nem használnak, akkor a bendő megcsapolásához kell folyamodni. Juhoknál enyhébb esetekben a hidegvizbehatás vagy folytonos erős mozgás is elegendő szokott lenni. Szarvasmarháknál ép így járunk el, de az említett szereket másfél vagy kétszeres mértékben kell venni. (Prak. Wegw.)

É.

Könyvszemle.

Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő (Gödöllőn) munkái: *IV. Pulykatenyésztés.* Minő pulykát kell a gazdaságban tenyészteni, hogy a pulykatenyésztésből jövedelmünk legyen? A szöveg közé nyomott sok szép képpel. A munka tartalma: I. A hazai pulykatenyésztésről általában. — 1. A pulykaudvar. — 2. A pulykaöl és berendezése. — 3. A pulykák takarmányozás és a takarmányozó eszközök. — 4. A pulykák gondozása és a gyógyszerek. — 5. A tojásgyűjtés és a költésre alkalmas tojások kiválasztása. — 6. A költőhelyiség és a költésnél használandó eszközök. — 7. A csibék kelése és a vezető anyák beosztása. — 8. A csibék gondozása és felnevelése. — 9. A csibék takarmányozása és a legeltetés. — 10. A fiatal pulykák osztályozása és a tenyésztésre alkalmas egyedek kiválasztása. II. A pulykafajtákról. — 1. Milyen pulykát tenyészünk? a) a hazai fehér pulykát; b) a boszniai rézszínű pulykát; c) a tisztavérű bronz pulykát; d) a tisztavérű francia (fekete) pulykát. — 2. Mi előnye van a köztenyésztés fejlesztésére ajánlott nemes pulykafajtáknak a közönséges pulykák keresztezésénél? — Ára 80 krajczár.

V. Lud- és kacsatenyésztés. Minő viziszárnyast tenyészünk gazdaságunkban, hogy az jövedelmező legyen? A szöveg közé nyomott sok szép képpel. A munka tartalma: I. A hazai ludtenyésztésről általában. 1. A lud, és kacsaöl és azok berendezése. 2. A ludak és kacsaöl takarmányozása. 3. A ludak legeltetése. 4. A kacsaöl takarmányozásának előnyei. 5. A ludak és kacsaöl gondozása és a használható gyógyszerek. 6. Tojásgyűjtés és a költésre alkalmas tojások kiválasztása. 7. A költőhelyiség és a költés módjai. 8. A fiókák ke-

lése, gondozása és fölnevelése. 9. A libák legeltetése és a kacsaölök takarmányozása. 10. A libák és a fiatal kacsaöl osztályozása. II. A lud- és kacsaöl fajtákról. Milyen ludat és kacsaöl tenyészünk? a) A hazai lud; b) az emdeni lud; c) a pekingi kacsa; d) Mi előnye van a köztenyésztés fejlesztésére ajánlott nemes gunárok és gácsérok a közönséges viziszárnyasok keresztezésénél. — Ára 1 forint.

VI. A baromfitermékek konzerválása és értékesítése. Több képpel. Hogyan lehet a baromfitermékeket minők: a tojás, toll, élő és vágott baromfi stb. legjobban eltartani és értékesíteni? A baromfi s tojás értékesítő szövetkezetek alakítása és azok közgazdasági és népvagyonosodási haszna. Ára 80 krajczár

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gazdasági Előadások.** Február 18., 19., 20. és 21-én jól sikerült gazdasági előadásokat rendezett együletünk a háromszéki Baróth, Bodola, Uzon és Alsó-Csernáton községekben, a hol megint egyszer bebizonyosodott, milyen jótékony hatásuk az ilyen népszerű előadások az intelligensebb kisbirtokosokra, mint a milyenek a székelyek is.

— **Gazdasági előadások Háromszékben.** Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” által — a Földmívelésügyi m. kir. Miniszter erkölcsi és anyagi segélyével — tartandó 1900-iki ingyenes népszerű téli gazdasági előadások háromszékvármegyei (III.) sorozatának sorrendje: *I. Ilyefalván.* Február hó 25-én, Szász István állattenyésztési felügyelő, Suba Károly gazdatiszt. Márczius hó 4-én, Gál Károly áll. tanító, Apor Albert körjegyző. *II. Uzon.* Február hó 25-én, Szász István áll. teny. felügyelő, Imreh Lajos birtokos. Márczius hó 4-én, Dankó Áron áll. tanító, Vén Árpád áll. g. tan. *III. Oltszem.* Február hó 25-én, Kése Lajos j. áll. orvos, Apor Albert körjegyző. Márczius hó 4-én, Herepey Sándor tisztartó, Nagy Imre polg. isk. tan. *IV. Léczfalva.* Márczius hó 3-án, Hajdú Ödön állatorvos, Keresztes Ede körjegyző. 10-én, Magyar György k. isk. ig. tan., Dankó Áron áll. tanító. *V. Kovácsna.* Márczius hó 4-én, Bakcsy József j. áll. orvos, Kovács Pál m. kir. főerdész. *VI. Zágón.* Február hó 25-én, Csusz Tamás g. ism. isk. tan., Bodor János ev. ref. lelkész. 26-án, d. e. Keresztes Ede körjegyző, Bakcsy József j. áll. orvos. 26-án, d. u. Szász István áll. teny. felügyelő, Dr. Tóth Samu körorvos. *VII. Alsó-Csernáton* Február hó 25-én, Bodor Géza ev. ref. esperes, Vén Árpád áll. gazd. tan. *VIII. Szent-Lélek.* Márczius hó 4-én, Csérer Lajos növényterm. szaktanár, Balázs Károly áll. orvos. 11-én, Cseh Lajos áll. isk. ig. tan., Vén Árpád áll. g. tan.

— **A székely-kereszturi bikakiállítás és vásár** mint minden évben, úgy az idén is február hó utolsó és márczius hó első napján fog megtartatni. A folyó évi kiállítás igen érdekesnek ígérkezik, mert azon — eltérőleg az eddigi évek szokásaitól — nem csak udvarhelymegyei, hanem az ország bármely részén gazdálkodó tenyésztők is versenyezhetnek.

A felhajtás előreláthatólag nagy lesz, mert az Alföldről is van már bejelentve 8 darab tenyészbika s tudomásunk szerint Teleki Árvéd gróf drassói tenyészete sem fog a vásárról kimaradni.

Lesz tehát jó anyag, melyből úgy az egyes nagyobb tenyésztők, mint a községek válogathatnak.

Szükségesnek látjuk ezen alkalommal is közhírré tenni, hogy a segesvári m. kir. állattenyésztési felügyelőség közvetítésével — a földmívelésügyi minister ur jóvoltából — a vásáron jelentkező szegényebb sorsú községek 20% ármérséklés és részletfizetés mellett vásárolhatnak jó tenyészbikákat.

— **Az Aradvármegyei Gazdasági Egyület** vasárnap tartotta évi közgyűlését, Vásárhelyi László elnöklete alatt. A felolvasott jelentés az egyesület buzgó és sikeres tevékenységéről ad számot. A tisztújítás kapcsán az elnök

indítványára Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert az egyesület tiszteletbeli tagjává választották. Erről őt táviratban értesítették, mire a miniszter szintén táviratban köszönte meg az egyesület óvációját

— **Mezőgazdasági attasék.** Az Ausztriával fennálló vám- és kereskedelmi viszonyok rendezéséről szóló 1879. évi XXX. törvénycikkben foglalt rendelkezések kiegészítéseképpen a magyar és az osztrák kormány között létrejött egyezménybe fölvetették azt az intézkedést, mely felhatalmazza a szakminisztereket arra, hogy a tárczájuk körébe eső kérdések tanulmányozása céljából a külföldre szaktudósítokat küldjenek. Ezzel a felhatalmazással élve, a földmivelésügyi miniszter a mezőgazdasági érdekek szempontjából már legközelebb kiküldendő szaktudósítók székhelyeit és működési területeit egyelőre következőleg határozta meg:

1. Németország, Hollandia és Dánia területére Berlin székhellyel;
2. Franciaország és Nagy-Britannia területére Páris vagy London székhellyel;
3. Oroszország területére Szent-Péter székhellyel;
4. Az amerikai Egyesült-államok és Kanada területére New-York székhellyel és
5. Románia területére Bukarest székhellyel.

Ezzel a beosztással azonban a gazdasági szaktudósítói szolgálat nincs kimerítve; miután há a viszonyok kívánni fogják s a rendelkezésre álló eszközök megengedik, a jövőben esetleg más működési területekre is fognak szaktudósítók kiküldetni. A kiküldetések előreláthatólag már a legközelebbi jövőben megtörténnek.

— **A sertésvész csökkenéséről** ad számot a földmivelési minisztériumnak az állatbetegségekről kiadott legújabb heti kimutatása. Míg ugyanis a múlt héten még 437 község volt megfertőztetve, addig most a fertőzött községek száma 50-el **387-re** apadt. A többi állati betegségek közül apadt a sertésorbáncz 3, a lépfene 2 inficiált községgel, míg ellenben vesztességgel 4, takonykórral 5, rühkórral 10-el több község volt fertőztetve, mint az előző héten.

— **A Gazdák Biztosító-Szövetkezete.** A Gazdák Biztosító-Szövetkezetének igazgatósága ma ülést tartott, amelyen — értesülésünk szerint — véglegesen megállapodtak az intézet szervezésében és tényleges üzleti tevékenységének megindításában. Egyszermind eldöntötték az intézet igazgatójának kinevezésére vonatkozó kérdést is, amennyiben egyik előkelő biztosító-társaság vezető-titkárával megkötötték az igazgatói szerződést. A legközelebbi napokban nyilvánosságra fogják hozni az új igazgató nevét.

— **Tenyészállatvásár.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az idén márczius 11. és 12-én tartja meg az évenként rendezni szokott tenyészállatvásárt. Az egyesület kérelmére a kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a tenyészállatvásárra szállítandó állatok után az államvasutak vonalain a kiállítási állatokra fennálló díjkezdmény alkalmaztassék, az ott megállapított föltételek és módok mellett. Azt is megengedte a miniszter, hogy a vásárra érkező és onnan elszállítandó állatok rakodása Budapesten a keleti pályaudvar állomásán történjék.

— **Hol az igazság?** Közismeretű tény, hogy az ország el van árasztva osztrák iparcikkkel olyannyira, hogy hazai iparunk fejlődését tökéletesen megakasztja a német sógor inváziója. De ha viszont magyar áru merészkedik piacot keresni Ausztriában, akkor — miként a kopó — ugy rontanak reánk az osztrákok és addig nem nyugosznak, a míg kiturnak bennünket a Lajtántulról. Rendszerint a furfangosabb eszközökhöz folyamodnak, hogy elvegyék kedvünket az osztrák exporttól, így például a magyar malmok bosszantására kieszték, hogy a malmoknak a bécsi pályaudvarokon levő lisztkészleteiket megadóztatják. — Hiába erősítették a magyar malmok, hogy ők csupán megrendelt árut tartanak a kifogásolt raktárakban, melyet

csupán a vevő kényelmére tartanak készenlétben, hiába vette pártfogásába a magyar kormány a malmokat, az osztrák urak kérelhetlenek maradnak és ha a magyar kormány valamiképp nem tudja módját ejteni, úgy a malmok raktárait csakugyan megadóztatják. Felelősség folytán az úgy most az osztrák közigazgatási bíróságnál van és ha az osztrák sógor tényleg ránk erőszakolná ez indokolatlan adót, akkor tán jó lesz egy kis represszáliákkal élni. Magyarországon elég alkalom nyílik arra, hogy az osztrák urakat kissé viszont szekáljuk, mert másnak, mint szekatúrának, nem nevezhető az osztrák okvetetlenkedés.

— **Föld a munkásoknak.** Békés-Csabáról vesszük hírül, hogy a Trautmansdorf-féle birtok parcellázása sikerült s most Lukács főispán közbenjárása folytán Bolza Géza gróf és Geiszt Gáspár urak is hajlandók munkásoknak Kondoroson nagyobb területet törlesztésre átengedni. Nagyon szép és követésreméltó példaadás! De ez nem minden, a mi Békésben történik. Azt halljuk ugyanis, hogy a régiebb idő óta tervezett Wodianer-féle 30 ezer holdas uradalomnak parcellázása is mindinkább közeledik a megvalósuláshoz. Lukács főispán itt is maga vette kezébe a rendkívül nagy fontosságú ügyet és személyesen tárgyal az örökösökkel. A megállapodás pontozatait most terjesztette egy Gyomára összehívott értekezlet elé. A főispán elnökle mellett tartott értekezleten a Gyoma és Endrőd község által kiküldött bizottságokon kívül a következők vettek részt: Ádám Sándor mező-
turi és Czihát Károly turkevei polgármester, dr. Bakó, Haviár Lajos kir. főmérnök, dr. Zsilinszky Endre, dr. Kiss István, Kovács Lajos, Bácsi Lajos és Debreczeni Endre Békés tehát vezet a munkában

— **A sepsi-szent-györgyi ménestelep** eddig a nevezett város belső területén volt elhelyezve, a mi a városra nézve közbiztonsági, egészségügyi és egyéb tekintetekben hátrányos és sérelmes volt. E tarthatatlan állapotot segített, a seps-szent-györgyiek már régen sürgették egy modern berendezésű kaszárnyának a város egyik külterületére való felépítését. Most végre a földmivelésügyi miniszter ez ügyben tárgyalásokba bocsátkozott a várossal, mi célból Nagy Gábor miniszteri tanácsos a napokban Seps-Szent-Györgyre érkezett, hogy a megyei törvényhatóságoknak e végből kiküldött bizottságával értekezzenek

— **Munkás-szövetkezetek.** Békésben, Csanádban és több alföldi megyében Darányi földmivelésügyi miniszter támogatásával mezei munkások szövetkezete alakult. Ezek közül a békésbálfalvai munkásszövetkezet most teszi közzé az első üzletéről szóló adatokat. A bánfalvai munkások heti 10 krajczáros befizetésekkel 6721 koronát gyűjtöttek egybe, 4560 korona betétet kezeltek és pénztári forgalmuk 49.000 korona volt. A legnehezebb pénzügyi viszonyok közben is 6%-os kölcsönt osztottak társaiknak. A földmivelésügyi miniszter 1880 korona állami segítséggel tette lehetővé e szövetkezet alakítását.

— **A hol a vevők jubilálnak.** Mult évben ünnepelte meg Mauthner Ödön cs és királyi udvari szállító magkereskedése Budapesten fennállásának 25-ik évfordulóját. Az idén megjelent magárjegyzékében, mely a gazdaközönségnek egyszerűen szakavatott utmutatóul is szolgál, látható, hogy vevőinek nagy része, mint a naponta százanként beérkező elismerő és dicsérő levelek igazolják, jubilál — Nagy dolog ez most, mikor amerikai here és más alárendelt minőségű magokkal árasztják el a magyar gazdákat. Különben is általánosan ismert, hogy Mauthner Ödön az egyedüli cég, melyhez föltétlen bizalommal fordulhat minden gazda és minden kertészkedő. Évtizedek óta majdnem az összes magyar és osztrák uradalmak, élén a népszerű József főherceg (s fenségével, 20—25 év óta állandóan Mauthnernél fedezik magszükségletüket. De nem csak a nagy uradalmak és mintagazdaságok, hanem hazánk nagy és kis gazdáinak, kertészkedőinek zöme is Mauthner világhírű üzletének állandó vevője.

— **Lóhere- és luczernamag tisztításra** ajánljuk az E. G. E. tisztító raktárát, mely a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Aruraktárában (megkeresés és áru is oda intézendő!) van elhelyezve. (Kolozsvár, vasut mellett.) Díjak mérsékeltek. Állami vetőmagvizsgáló állomás általi plombozás! (2)

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— **Időjárás.** A hőmérséklet Közép-Európában tovább sülyedt, míg egyébként eloszlása a tegnapihoz hasonló.

Nálunk az idő az ország nyugati és északi felében esett szórványos esőktől eltérve, száraz és változóan felhős.

A hőmérséklet élénk északi légáramlás mellett sülyedőben van.

Fóslat: Északi szelekkel hősülyedés és csak elvétve csapadékos idő várható.

Budapesti gabonatözsde.

I. Készárúzet.

1900. febr. 22.

Kész búzában az irányzat lanyha volt. Elkelt néhány ezer métermázsa buza 5 fillérrel olcsóbb áron.

A hivatalos árfolyam jegyzései a következők:			
Buza	50 kilógramm ára	K.-tól	K.-ig.
Rozs	50	6:25	6:35
Árpa	50	5:65	5:70
Zab	50	5:35	5:45
Tengeri	50	4:75	5:00
Repcze	50	12:00	12:50
Köles	50	5:30	5:80

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (február 22-iki) **hetivásáron** a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza	métermázsanként	K.-tól	K.-ig.
Rozs		9:35	10:20
Zab		7:10	08:15
Árpa		9:15	10:90
Kukoricza		4:35	04:90

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselesége utján Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönök

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönök földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdőlérségi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os nyereségekötvények.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

X. Y. Irodalmi pályázatuk 2. és 3. pontjára a február 28-ban megállapított beküldési határidőt többek kérésére márczius 30-ában állapítottuk meg.

M. N. Deés. Igaza van. A gazdasági decentralizáció az egyedüli és első föltétele közgazdaságunk föllendülésének Budapest lakossága 1850-től 1890-ig 156 ezerrel 500 ezerre emelkedett, míg a vidéki fejlődő városok lakosságának szaporodása sokkal csekélyebb. Aradé 22 ezerről 42 ezerre. Pozsony 42 ezerről csak 52 ezerre emelkedett negyven év alatt.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÄNFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bárány MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

(252.) (törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli biztos óvszer
a fertőző borjűvérhas ellen

● **(BORJUVÉSZ.)** ●

Mindig biztos hatású egyszerű alkalmazás!

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Eladók:

(egy Kolozsvár határán levő gazdaságban)

1. **Széna** (szénafű) kitűnő minőségű, kb. 60 szekér.

2. **Árpa**, vetőmagnak, szép fehér nagy szemű.

Czim: a kiadóhivatalban. (279.)

Eladó egy ROBEY-féle 8 lóerős cséplőszekevény.

Mózsa Attila Aranykút, u. p. Magyar-Fráta. (281.)

Eladó magtengeri.

A „Lapusnyaki” tengeri erőben levő úde talajon az összes sima szemű fajták között a legnagyobb termést adja

A „Lapusnyaki”, mint csalamádé is elsőrendű fajta.

A „Lapusnyaki” a szegedi országos kiállításon aranyéremmel lett kitéve.

A cső közepéről morzsolt vetőmag ára:

5 kg. 2 kor.; 50 kg. 12 kor.; 100 kg. 24 korona.

CS. LÁZÁR LÁSZLÓ

Lapusnyak, p. Hunyad-Dobra. (277.)

Clichéket

árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Újvilág-utcával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek. (4)

Reményik Victor

vaskereskedés,

Kolozsvárt Főter.

Ajánlja nagy választéku raktárát mindennemű rudvasakban, vasgerendák, vas lemezek, fehér bádóg, aczélok, vas tengelyek, eke és ekerészleteit, láncz áruk, vas és réz sodrony, mindennemű kovácsolt gép- és sodronyszegek, csavarárúk, rézárúk, faárúk, különféle szerszámok, öntött vaskemenczék, takarék-tűzhelyek valamint mindennemű épület és butor-vasalásokban.

Különös figyelmet fordítok a mezei gazdaság és kertészetben megkívántató legújabb és legjobb elismert vaskék, kukorica morzsók amerikai aczél villák, aczél ások, kapák, csákányok, kaszák és gereblyékre, melyek nyelezve és kiélesítve kaphatók; továbbá mindennemű kerti fűrészek, kerti ollók, olló és szemző kések, mindennemű méhészeti eszközök és műlépelt, végül felhívom heces figyelműt és dus választéku konyhaberendezési és háztartási cikkekemre, melyek közül ajállok különféle vajverő gépeket, fagyalt gép, zsemleszélő gép, husvágó gép, kávé és sódaráló gépeket, zománczozott vas és lemez edények, vasbutorok, mérlegek, hilelesített mérők és még sok itt fel nem sorolt hasznos árucikkeket. 258.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a legelőnyösebb árakban teljesíttetnek.

Kiváló tisztelettel

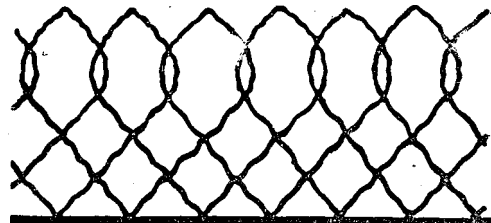
Reményik Victor.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világsági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tiűskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-lábtörölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgállok. (121.)

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK

IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN

ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

X.

Eladó

a Báró Wesselényi Miklós ur ő, méltósága kékesi birtokából, itt már meghonosított Bánáti tavasz vetőbuza, triörözött szép nagyszemű 81 kilós, metermázsánként 16 korona, a Lekencei vasúti állomásra szállítva. Zsák vételárba számítva.

Megrendelhető Karácsony Sándor gazdasági intézőnél, posta állomás helyben. (273.)

(261.)

Egy gazdaságban eladók:

Nagyon szép fajbúza, hslulya 83 kg. ősszel és tavasszal is vethető anélkül, hogy elfajzanék. Több évi kísérlet eredménye. Szalmája kevesebb mint a közönségesnek, de a ragya nem bántja s különösen jól sikerül fensíkokon is.

Kitűnő lencse, árpával vetve igen jól sikerül, kavicsos helyen is.

Egy 3 1/2 éves erd. magyar bika, jól folyat, anyja. díjat nyert kiállításon.

6 lóerejű garnitur gőzcséplőgép, teljes felszereléssel, szalma fűtőkészülékkel, teljesen új, semmi javítás nincs rajta.

Czim (270.) alatt e lap kiadóhivatalában.

10 m. m. szép bükköny vetőmagra lévén szükségünk, mintázott ajánlatot kérünk az utolsó ár megjelölésével.

M. K. GAZDASÁGI TANINTÉZET
KOLOZS-MONOSTORON.

(272.)

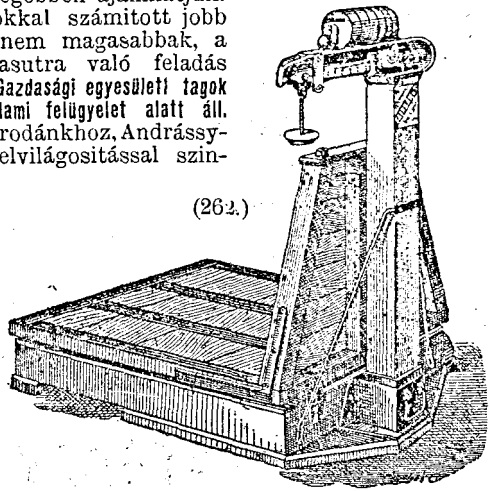
Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

ezélszerű és a célnak megfelelő szerkezetük fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. címzandők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

(262.)

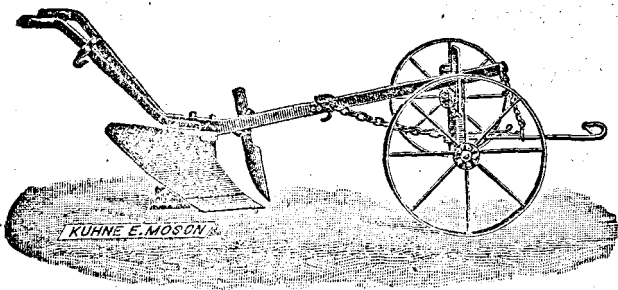
FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,

Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

Keleti J. orvosi műszergyáros Budapest.

Főraktár: Korona-herceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor erővel) IV., Károly-laktanya.
Állandó nagy raktár mindenemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.
Javitások és műköszörülések elfogadtatnak. Képesárjegyzék ingyen. (269.)

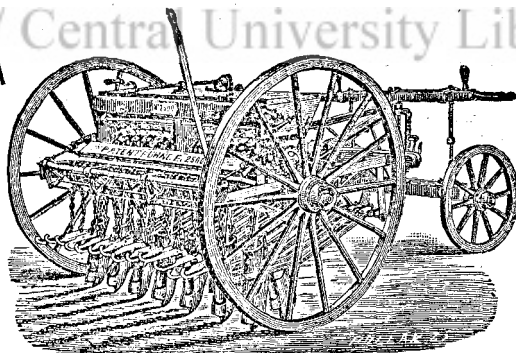

KÜHNE E. Alakult 1856.

gazdasági gépgyára
MOSONBAN

a beálló tavaszi időnyre ajánlja elismert szerkezetű és leggondosabb kivitelű

**Hungária Drill (merítőkorongos),
Mosoni Drill (tolókeres),
és Jubileum Drill (kisgazdák) sorvető gépeit.**

A gyárnak ujonnan bővített ekeosztálya szállít: egyetemes acél „Sack“ ekéket két, három és négyvasu ekéket mindenféle talajművelő eszközt Laacke-féle szántó és rétboronákat, hengereket. (267.)

Kitűnő tisztító és osztályozógépek a vetőmag előkészítésére.

Műtrágyaszórók stb.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet
BUDAPEST, Ferenckörút 30.

(241.)

Biztosításokat elfogad:

Iovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szövetkezet kényszervágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívüli mérsékeltek.

Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is 1 1/2% díj mellett).

Az intézet élén állanak:

báró Sztójánovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank részv.-t.“ gazdasági tanácsosa, dr. Teteltényi Armin, ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület“ alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb bútóraktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8-10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaal és Molnár.

Takarmány- búzakorpa és dereze

Kitűnő minőségű, 10 métermázsán felül bármily mennyiségben

igen jutányos árban

(234.)

eladó.

Értekezni és rendelni lehet levélileg, akár személyesen: naponta d. e. 11 órakor a lap kiadóhivatalában, hol a korpa is megtekinthető.

Kitűntetve az ezredéves országos kiállításon.

RIMOCZY FERENCZ

bútor- és épület-asztalos,

Kolozsvárt, Szép-utca 1. szám.

Elvállal mindennemű stílusú bútorkészítést a legszolidabb kivitelben. Készít portál és üzleti berendezéseket.

(221.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete
Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket (tükörkereteket), consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott bútorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszőleket jó tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás!

(163.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök CSAVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZŐNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZŐNYI ZSIGMOND

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

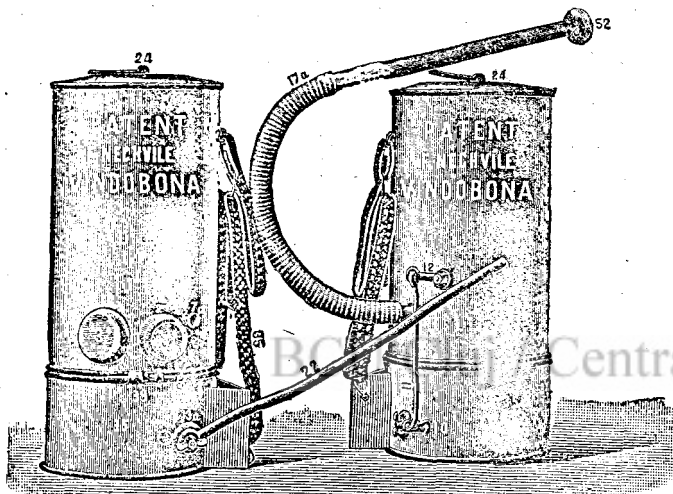
A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körút 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185.)

A szőlő OIDIUM (lisztharmat) betegségének leküzdésére a

„VINDOBONA“

kénfúvó készülék a legjobb, aminek bizonyítéka a geissenheimi (Rajna mellett) gyümölcsészeti és borászati tanintézetben a „Torpille“, „La Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ és „Vindobona“ kénfúvókkal végzett összehasonlító kísérletek eredményeképpen a „VINDOBONA“ kénfúvóról kinyilvánított szakvélemény!

»A készülék (Nechvile Ferencz »Vindobona«-ja) rendkívüli könnyüége dacára erős és tartós szerkezettel bír. Működése roppant könnyű, szinte játszva funkcionál. A legtakarékosabban működik.«

Kapható:

Oberth Frigyesnél MEDGYESEN,
vagy közvetlenül

Nechvile Ferencz

szőlőmivelő eszközök, érczaru- és pinczegazdasági gépgyárában,

BÉCS, VI. Griesgasse 14. szám.

Vető- magvakból

Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir,
Francia perje
fűmag.

Korán érő:

tavaszi búza,
duppai zab,
székely tengeri.

Gróf Teleki Arvéd úr

Faiskolai termékekből:
vadgesztenye,
kórisfa,
tölgysorfák és
csemeték,
fűzdugványok.

Magyar
tenyész-
bikákból

(264.)

30 drb. kiválóan fejlett példány.
drassói uradalmában,
u. p. KONCZA.

HIRDETMÉNY

szőlőkaró-szállításra.

Alantirt igazgatóság az alvinczi állami telepre 36.000 drb. 3 méter hosszú, 5—6 cm. átmérőjű hasított tölgyfakaró szállítására pályázatot hirdet.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok beadandók **folyó évi márczius hó 10-ig**, a karó pedig a telepre szállítandó a szerződés megkötésétől másfél hónap alatt.

A szállítási feltételek megtekinthetők alantirt igazgatóságnál, avagy levélileg onnan felvilágosítás nyerhető, s a pályázatban a feltételek tudása elismerendő.

A nagy-enyedi m. kir. vinczellér iskola igazgatósága.

(276.)

Szőlővessző-eladás.

Riparia portalis sima I. oszt. ezre 16 korona

„ „ „ II. „ „ 8 „

Csomagolás és vasutra szállításért ezre után 50 fillér számittatik.

A megrendeléssel az ár egy harmadának beküldése kéretik.

A város tanácsa MEDGYESEN.

Nagy-Küküllővármegye.

(280.)

Marcinkiewicz Ignác férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)